

INVISIBLES INVISIBLES L'ESTAT DEL RACISME A CATALUNYA

**Informe
2020**

DOSSIER DE PREMSA

Contacte per mitjans:
Larissa Saud – 636248621

Comunicació

SOS Racisme Catalunya
comunicacio@sosracisme.org

SOS RACISME
PER LA IGUALTAT DE DRETS

La defensa dels drets des de la lluita antiracista

SOS Racisme Catalunya som una associació creada el 1989 per treballar en la defensa dels drets humans des de l'acció antiracista, de manera independent, democràtica i des de l'acció de base. Tenim com objectiu aconseguir un model de societat on el racisme i la desigualtat no tinguin cabuda, on es respectin totes les formes de ser i viure i on totes siguem ciutadanes de ple dret. Treballem per una ciutadania mobilitzada per l'antiracisme i per unes institucions que defensin la vida de totes les persones. Llitem per unes institucions i una societat sense racisme a través de tres vies: Atenció i denúncia; incidència política i sensibilització; i formació.

**Més de 10.949 persones ateses
en 31 anys de vida associativa**

Servei gratuït i especialitzat que ofereix atenció a persones que han patit una discriminació o un delictes d'odi racista. Té com a objectiu restituir els drets vulnerats i acompanyar en la reparació el dany, alhora que identifica problemàtiques estructurals per a incidir en la transformació política i social. Per a denunciar la situació, podem proporcionar: Representació judicial (penal i contenciosa administrativa); Intervenció per via administrativa; Intervenció directa; Acompanyament en la mediació; Acompanyament psicosocial; Incidència social i política.

**12 anys publicant
un informe únic**

Les situacions de racisme identificades pel SAiD i per la tasca diària de SOS Racisme són una font d'informació cabdal per l'anàlisi de l'estat del racisme a Catalunya.

Des de l'any 1995, des de la Federación Estatal de Asociaciones de SOS Racismo publiquem l'Informe Anual sobre el Racismo en el Estado Espanyol. **I des de l'any 2009 publiquem l'informe «L'Estat del Racisme a Catalunya»**, un document d'anàlisi i denúncia de les diverses causes, manifestacions i situacions de racisme que es desenvolupen a Catalunya. La d'enguany, que recull dades de 2020.

No pretenem fer un recull de totes les situacions de racisme que succeeixen a Catalunya, ja que malauradament n'hi ha moltes més. La intenció és poder compartir aquestes reflexions i que les nostres dades serveixin com a eina de denúncia i incidència als col·lectius, les entitats i les persones que lluiten diàriament contra el racisme.

Amb l'ànim d'arribar cada cop a més gent, aquest any hem apostat per un canvi de format per tal d'adaptar-nos al context actual: hem decidit prioritzar la versió web de l'informe, que creiem pot ser més accessible a un públic no especialitzat. Alhora, facilitem un annex -a través d'un codi QR- on es poden consultar de manera més extensa les dades del SAiD, tal com ja fèiem els anteriors anys.

Al llarg d'aquesta edició, apostem per tres temes que creiem que han marcat el 2020: com la pandèmia provocada per COVID-19 va repercutir en els casos de racisme estructural; la violència i la repressió policial i com un dret tan bàsic, com el dret a l'habitatge, és encara un privilegi per a moltes persones; finalment, acabem amb una anàlisi sobre les dades recollides pel SAiD (Servei d'Atenció i Denúncia) al llarg de tot l'any.

L'elaboració d'aquest informe respon a tres necessitats:

1. Fer una **denúncia pública** de l'existència de situacions discriminatòries i de la presència del racisme al nostre país.
2. Elaborar un material de **sensibilització** social per apropar la defensa de la igualtat de drets i oportunitats i la lluita contra el racisme a la ciutadania.
3. Esdevenir una **eina** per les administracions catalanes que ajudi a planificar polítiques per lluitar contra la discriminació i el racisme a partir d'un diagnòstic.

DADES

RESUM DE L'ATENCIÓ DEL
SERVEI D'ATENCIÓ I DENUNCIA (SAiD) EL 2020

1. EL SAiD EL 2020

El 2020 hem atès un total de **590** persones. **418** s'adreçaren per primera vegada a SOS Racisme i **182** d'aquestes situacions han estat identificades com a constitutives de racisme, de les quals **83 no s'han pogut denunciar** i **99 han estat denunciades** i, per tant, assumides com a casos nous el 2020. Hi hem d'afegir **els 172 casos que corresponen a anys anteriors** i que encara estan oberts i pendents de resolució.

590

Figura 1.
Persones ateses pel SAiD
durant el 2020.

Total de persones
ateses al 2020

182

Situacions de
racisme

83

Sense denunciar

99

Casos denunciats
(assumits)

236

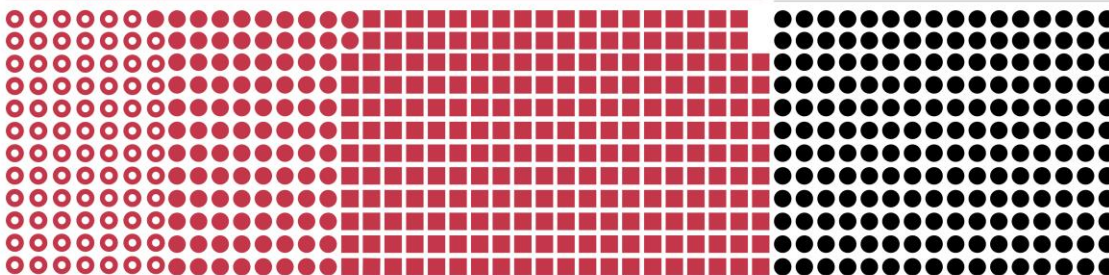
Demandes

418

Demandes noves

172

Casos d'anys anteriors

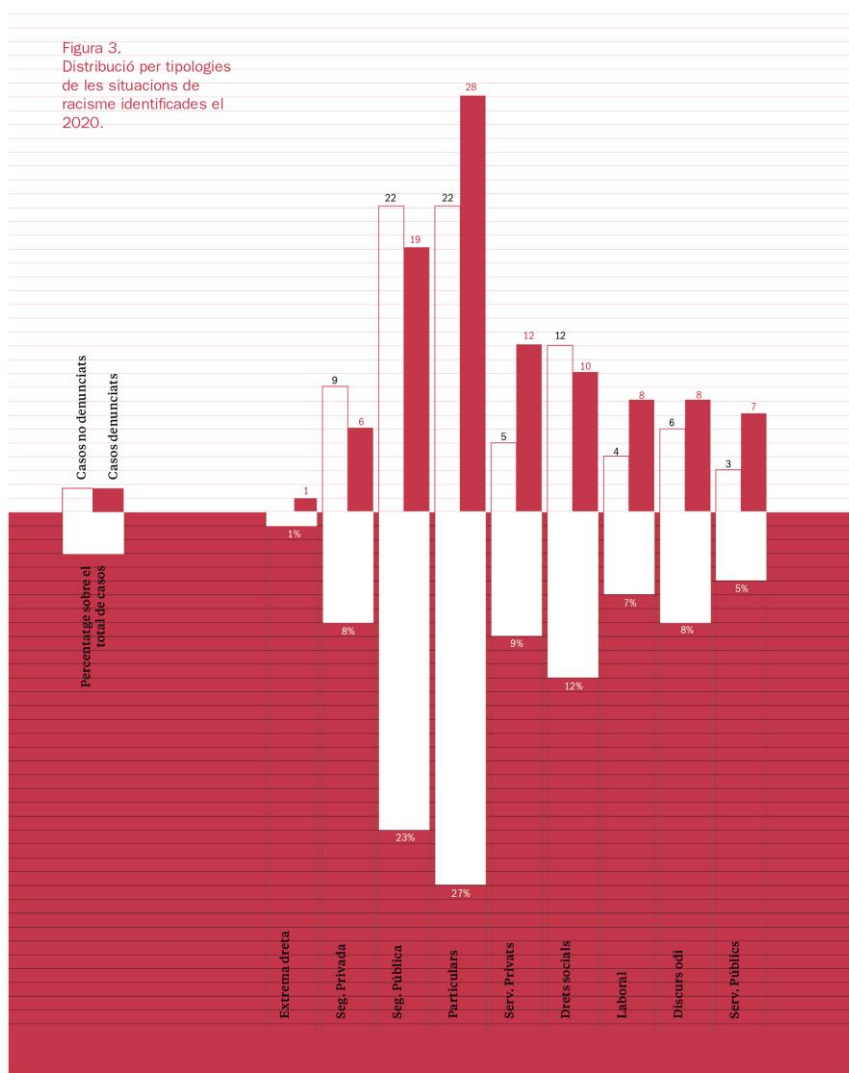

2. VULNERACIONS DE DRETS AMB MOTIVACIÓ RACISTA

A Catalunya, s'han identificat 182 situacions de racisme:

- 83 no han estat denunciades.
- **99 assumides com a casos de vulneració de drets amb motivació racista**

Enguany ha augmentat el percentatge de situacions no denunciades, que han passat del 32% al 46%.

Les situacions relacionades amb seguretat pública i particulars sumen un 50%.

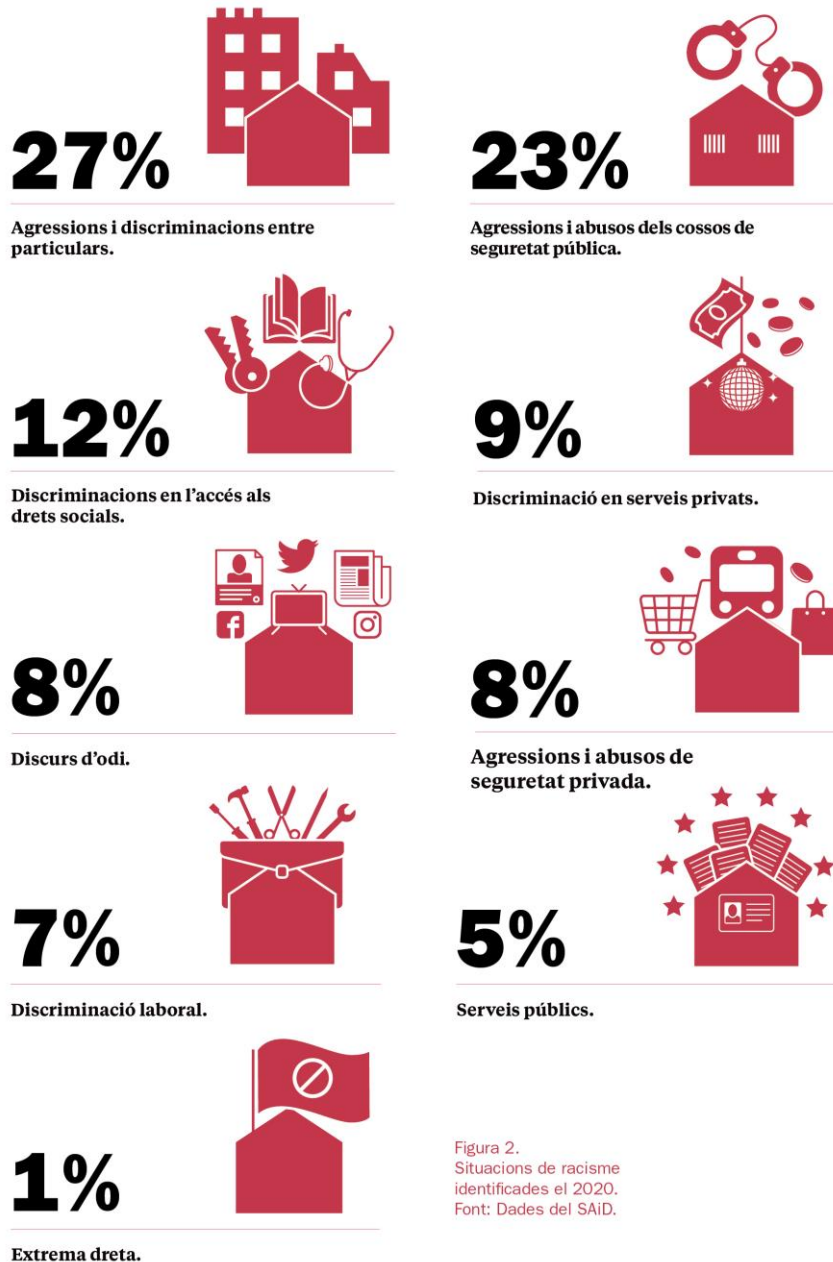
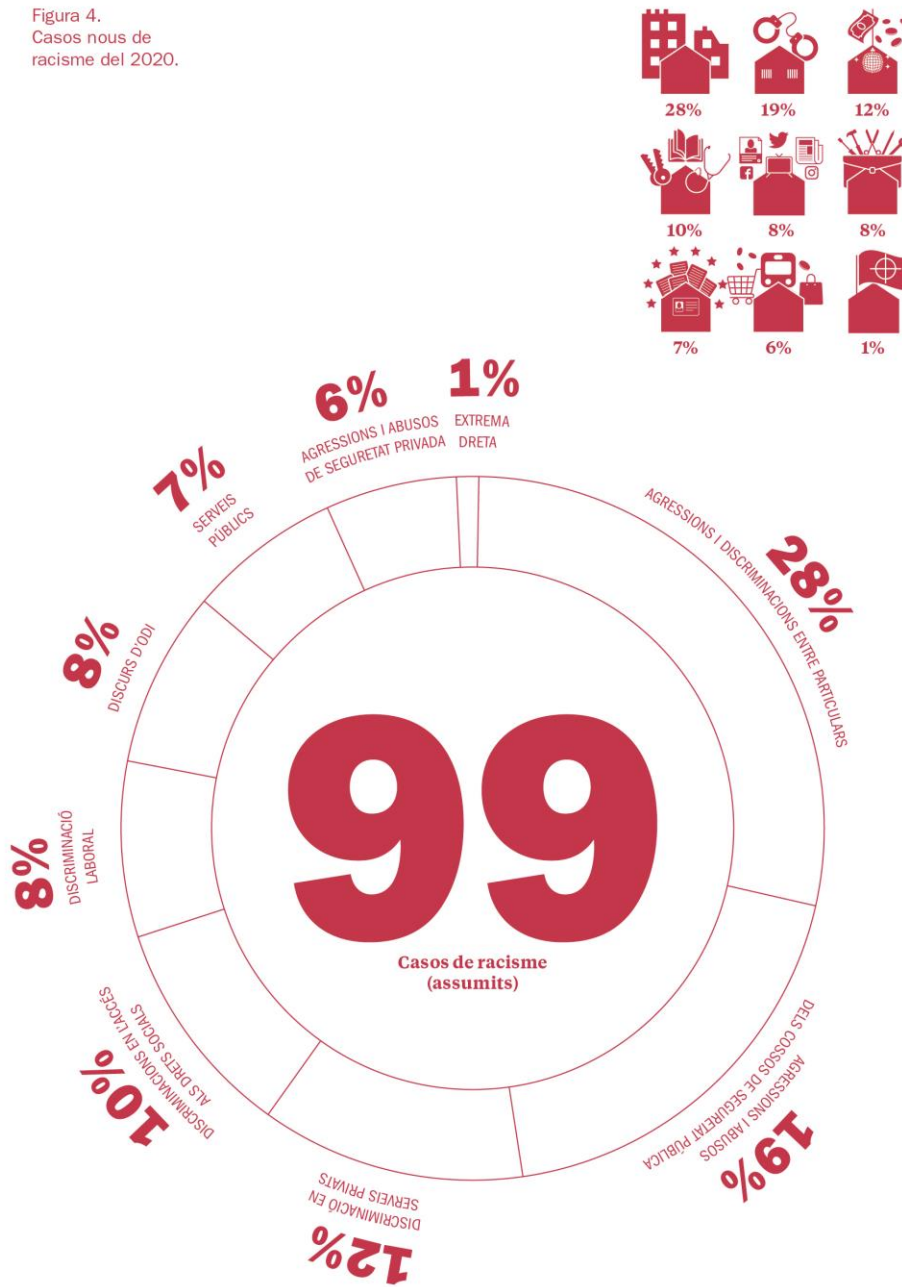

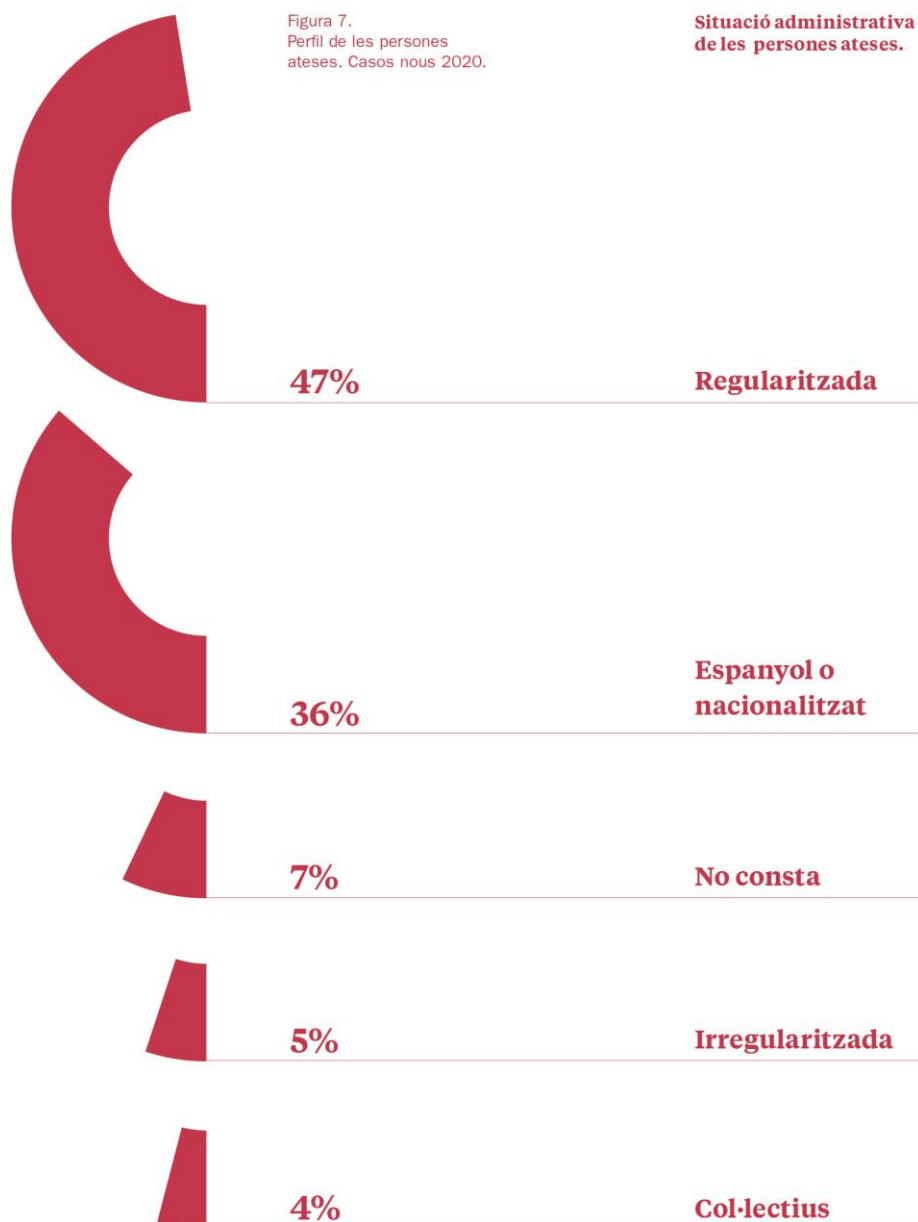
Figura 2.
Situacions de racisme identificades el 2020.
Font: Dades del SAID.

Sobre les cases assumides, tenim les següents tipologies:

Figura 4.
Casos nous de racisme del 2020.

Pel que fa al perfil dels casos nous atesos:

3. DADES DELS CASOS DE RACISME ASSUMITS SEGONS TIPOLOGIES

3.1 AGRESSIONS I DISCRIMINACIONS ENTRE PARTICULARS

- 50 situacions de racisme identificades:
 - 22 situacions no denunciades
 - 28 casos nous assumits
- 64 casos gestionats:
 - 36 casos d'anys anteriors
 - 22 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit d'Agresions i Discriminacions Entre Particulars (casos nous):

- conflictes entres veïns i veïnes: 54%
- conflictes al carrer: 21%
- conflictes en locals privats: 7%
- conflictes entre companys de feina: 14%
- conflictes en serveis públics: 4%

3.2 AGRESSIONS I ABUSOS DE MEMBRES DE COSSOS DE SEGURETAT PÚBLICA

- 41 situacions de racisme identificades:
 - 22 situacions no denunciades
 - 19 casos nous assumits
- 54 casos gestionats:
 - 35 casos anys anteriors
 - 19 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit d'Agresions i Abusos dels Cossos de seguretat Pública (casos nous):

- identificacions per perfil racial: 74%
- tracte abusiu: 11%
- confecció atestat: 11%
- Identificació joves migrants: 5%
- agressió policial: 0%

3.3 DISCRIMINACIÓ EN L'ACCÉS ALS DRETS SOCIALS

- 22 situacions de racisme identificades:
 - 12 situacions no denunciades
 - 10 casos nous assumits
- 32 casos gestionats:
 - 22 casos anys anteriors
 - 10 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit de Discriminació en l'Accés a Drets Socials(casos nous):

- Accés a l'habitatge: 30%
- Accés a l'educació: 30%
- Accés a la salut: 30%
- Prestació de serveis: 10%

3.4 DISCRIMINACIÓ EN SERVEIS PRIVATS

- 17 situacions de racisme identificades:
 - 5 situacions no denunciades
 - 12 casos nous assumits
- 45 casos gestionats:
 - 33 casos anys anteriors
 - 12 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit Discriminació en Serveis Privats (casos nous):

- Dret d'Admissió: 42%
- Prestació de Serveis: 50%
- Tracte discriminatori: 8%

3.5 DISCURS D'ODI

- 14 situacions de racisme identificades:
 - 6 situacions no denunciades
 - 8 casos nous assumits
- 19 casos gestionats:
 - 11 casos anys anteriors
 - 8 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit del Discurs de l'Odi (casos nous):

- mitjans comunicació: 38%
- xarxes socials: 25%
- discurs polític: 13%
- otros: 25%

3.7 AGRESSIONS I ABUSOS DE COSSOS DE SEGURETAT PRIVADA

- 15 situacions de racisme identificades:
 - 9 no denunciades (12%)
 - 6 casos nous assumits (88%)
- 27 casos gestionats:
 - 21 casos anys anteriors
 - 6 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit de Discriminació Seguretat Privada (casos nous):

- transports públics: 33%
- equipaments públics: 33%
- centres comercials (botiges, supermercats, etc...): 33%

3.6 DISCRIMINACIÓ LABORAL

- 12 situacions de racisme identificades:
 - 4 no denunciades
 - 8 casos nous assumits
- 16 casos gestionats:
 - 8 casos anys anteriors
 - 8 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit de Discriminació Laboral (casos nous):

- discriminació l'accés al treball: 25%
- condicions discriminatòries: 38%
- moobing a la feina: 38%

3.2 DISCRIMINACIONS EN SERVEIS PUBLICS

- 10 situacions de racisme identificades:
 - 3 no denunciada
 - 7 casos nous assumits

Subtipologies dins l'àmbit de Discriminació Seguretat Privada (casos nous):

- Serveis socials: 14%
- Discriminació d'estrangeria: 29%
- Transports públics: 43%
- Prestació de servei: 14%

3.8 EXTREMA DRETA

- 1 situacions de racisme identificades:
 - 0 no denunciada
 - 1 cas nou assumit
- 7 casos gestionats:
 - 6 casos anys anteriors
 - 1 cas nou assumit

CONCLUSIONS

CONCLUSIÓ 1

SAiD. Malgrat que aquest any ha estat convuls per la situació tan extraordinària que ha provocat la pandèmia de la COVID-19, les situacions de racisme han continuat arribant al nostre servei

El 2020 hem atès un total de 590 persones.

418 s'adreçaren per primera vegada a SOS Racisme i 182 d'aquestes situacions han estat identificades com a constitutives de racisme, de les **quals 83 no s'han pogut denunciar i 99 han estat denunciades** i, per tant, assumides com a casos nous el 2020. **Hi hem d'afegir els 172 casos que corresponen a anys anteriors** i que encara estan oberts i pendents de resolució.

Malgrat que aquest any ha estat convuls per la situació tan extraordinària que ha provocat la pandèmia del COVID-19, les situacions de racisme han continuat arribant al nostre servei, mantenint la mitjana de casos anuals i de demandes ateses. **Al 2020, s'han assumit 99 casos, en contraposició als 128 casos de l'any anterior.** Malgrat aquest descens en el nombre de casos, hem superat la mitjana que teniem i que es situava al voltant dels noranta casos anuals.

La situació de l'estat d'alarma i el confinament han marcat els àmbits on s'ha donat el racisme i el nivell d'infradenúncia. En aquest sentit cal remarcar que **les demandes durant l'estat d'alarma es van focalitzar en dos àmbits concrets: les actuacions per part dels cossos de seguretat pública i les situacions donades entre veïns.** El confinament domiciliari reduïa les situacions en altres espais. **Les situacions relacionades amb seguretat pública i particulars sumen un 50%.**

El SAiD va seguir actiu durant el confinament, entre el 15 de març i el 21 de juny, a pesar de l'augment de les dificultats: realitzant entrevistes (telefòniques en un principi, després virtuals), ampliant les vies de contacte amb el servei, utilitzant una línia més per tenir més disponibilitat i possibilitats de comunicació, a banda del correu, la web i missatgeria instantània.

CONCLUSIÓ 2

INFRADENÚNCIA. El 2020, l'excepteionalitat del confinament ha dificultat, encara més, la nostra capacitat d'actuació, generant una major impunitat.

Enguany ha augmentat el **percentatge de situacions no denunciades, que han passat del 32% al 46%.**

El principal motiu pel qual les persones que s'han dirigit al nostre servei no han seguit amb el procés de denúncia és, **en un 39% de les situacions, el recel cap al sistema, que genera desmotivació i desconfiança en que la seva denúncia serveixi per alguna cosa.**

A més, hem identificat un altre element que repercuteix en la no-denúncia de situacions de racisme: la vulnerabilitat d'algunes de les persones que s'adrecen al SAiD. Quan al racisme se suma a un conjunt de situacions complexes relacionades, per exemple, amb la falta de documentació, la precarietat laboral, els problemes d'habitatge, la desocupació o els problemes de salut -situacions que han estat agreujades per la pandèmia- s'incrementen les dificultats per localitzar a la persona denunciant a fi d'iniciar qualsevol procediment. **El 27% de les situacions no denunciades responen a aquesta casuística.** És un percentatge molt més elevat que en anys anteriors, conseqüència directa del context provocat per la crisi sanitària, que ha agreujat la vulnerabilitat i les desigualtats de les persones que pateixen racisme.

Les tipologies amb més situacions no denunciades són:

- Abusos i discriminacions per membres de seguretat privada (60%);
- Discriminacions en drets socials (55%);
- Agressions i abusos per part de cossos de seguretat pública (54%);
- Agressions i discriminacions entre particulars (44%).

Aquestes realitats estan relacionades amb la major dificultat per intervenir en aquests àmbits, o bé per la manca de vies d'actuació o per la inacció de l'administració per visibilitzar i donar resposta a aquestes discriminacions. **El 2020, l'excepteionalitat del confinament ha dificultat, encara més, la nostra capacitat d'actuació, generant una major impunitat.**

CONCLUSIÓ 3

El racisme institucional dificulta la regularització i consegüentment l'accés a la denúncia

Pel que fa al perfil dels casos nous atesos:

47% de persones estan regularitzades, mentre que el 36% tenen nacionalitat espanyola.

És important remarcar que **només un 5% es troben en situació irregular**. Aquesta situació ens porta a la conclusió que l'estabilitat administrativa facilita la denúncia d'aquestes situacions, i que no estem identificant un gran nombre de situacions en els col·lectius i grups que són més propensos a patir-les.

Aquestes dades també són un reflex del racisme institucional, que no afavoreix la regularització, i moltes persones es troben barreres a l'hora de denunciar.